WASHINGTON DC

1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 96. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го ТРАВНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 22, 1963 No. 96. VOL. LXX.

НАЙВИЩИЙ СУД ПРИЗНАЄ НЕГРАМ ПРАВО НА „СИДЯЧИЙ СТРАЙК" ПРОТИ СЕГРЕГАЦІЇ

В БІРМІНҐЕМІ ШКІЛЬНА ВЛАДА ЗВІЛЬНИЛА ЗІ ШКІЛ 1,100 НЕГРИТЯНСЬКИХ ДІТЕЙ

Вашинґтон. — Найвищий Суд ЗДА видав 20-го травня рішення про те, що міська управа не має права карати негритянське населення за те, що воно протестувало за допомогою „сидячого страйку" проти расового обмеження в ресторанах або кафетеріях. Суд вирішив, що коли власник ресторану відмовляється обслуговувати негритянське населення, то він діє тому так, що в місті обов'язують стейтові сегрегаційні закони, і тому його вчинок не є його приватною справою, тільки порушенням федеральної конституції, яка забезпечує однакові права для всіх громадян без огляду на расу і релігію. Це рішення Найвищого Суду має велике значення, бо воно відноситься не тільки до тих 28-ох негрів і трьох білих студентів, які були засуджені за сидячі страйки в Алабамі, Луїзіяні, Північній і Південній Каролайні, але і до всіх інших, які були покарані за подібну „провину", але досі не вносили апеляції, або їх апеляції ще не є вирішені. Досі Найвищий Суд виступав проти сеґреґаційних актів стейтової влади або міської управи, і рішення цього суду з 20-го травня поширило сеґреґаційні проступки і на ті приватні підприємства, які мусять рахуватися із стейтовими або міськими законами. Це рішення Суду заохотить негритянське населення до дальших демонстрацій і страйків в обороні своїх прав та проти расових обмежень не тільки в ресторанах, але і в інших публічних місцях. І так в Ґрінсборо, Північна Каролайна, заарештовано десятки муринів за те, що протестували проти недопущення їх до ресторанів і кін, які є призначені тільки для білих. Демонстрації в Ґрінсборо продовжувалися і вночі з понеділка на вівторок, число заарештованих студентів збільшилося на 80. Негритянські протестантські священики підтримують змагання до скасування расового обмеження в ресторанах і в кінах. 20-го травня шкільна рада в Бірмінґемі в Алабамі звільнила із шкільного навчання або припинила те навчання 1 100 негритянським учням за те, що вони брали участь в протисеґреґаційних демонстраціях минулого тижня. Зараз після того керівники протисеґреґаційного руху роздали 4 000 летючок, домагаючися, щоб всі інші учні негритянського походження, на знак протесту проти зарядження шкільної ради не відвідували шкіл. В Бірмінґемі є майже 32 000 учнів негритянського походження. Деякі провідники муринів заявляють, що рішення шкільної влади спричинить нові масові демонстрації проти расової окремішности. Шкільна влада вирішила, щоб діти у віці понад 16 років були покарані забороною дальшого навчання в школах, а молодші діти мали б тепер не ходити до школи, але під час шкільних ферій мусіли б доповнити занедбаний матеріял. Провідник негрів д-р Мартин Кінґ заявив, що негри не будуть бойкотувати школи, і що не будуть відновлювати демонстрацій, бо вони чекають на здійснення умови з білими в справі скасування расової сеґреґації в деяких ділянках. Проти викинення учнів із шкіл негри мають внести скарги до суду. І адвокати вже підготовляють аргументи до неї, вказуючи на те, що учнів викинули із шкіл без переслухання. Найвищий Суд ЗДА, між іншим, вирішував справу засуду шістьох негритянських хлопців із Саваннаг в Джорджії за те, що вони не послухали поліциста та не припинили грати в баскетболл в парку для білих. Вони були покарані гривною від 100 до 125 долярів або тюрмою від 5-ох до 6-ох місяців в'язниці. Головний суддя Воррен сказав, що вони мали право не послухати поліциста, який здійснював незаконну расову дискримінацію.

Плянують ще один лет астронавта в програмі „Меркурій"

Кейп Канаверал, Флорида. — Представник Аеронавтичної і Космічної Адміністрації Христофер С. Крафт заявив після лету астронавта Купера, що обговорюється можливість ще одного лету в проєкті Меркурій, який мав би тривати повних шість днів, бо це дало б багато потрібних відомостей до здійснювання дальших програм Джемінай та Аполло, згідно з яким мали б астронавти зустрічатись підчас летів довкола Землі і летіти до Місяця. Директор Космічної Аґенції Джеймс Е. Веб заявив, що лет Купера є останнім в програмі Меркурій. Совєтський астронавт має за собою вже 64 облітн довкола Землі, а ЗДА тільки 22, новий лет довкола Землі, що тривав би шість днів, вможливив би американським астронавтам похвалитися 92 облітами. Перший лет із астронавтами в проєкті Джемінай буде аж при кінці 1964-го року і тоді ЗДА не мали б нагоди похвалитися своїми успіхами, коли б вже не було дальших летів в проєкті Меркурій. Крафт заявив, що кабіна „Віра УІІ", в якій летів Купер, могла б видержати 92 лети бувши в космосі повних 6 днів. Але ця справа ще не є вирішена, бо і такі фахівці, які гадають, що не є потрібний ще один лет в проєкті Меркурій.

Голова Республіканського Комітету домагається вияснення в справі Куби

Вашинґтон. — Голова Республіканського Крайового Комітету, конґресмен Вілліям Е. Міллер домагається, щоб президент Кеннеді вияснив проблему Куби, бо шириться вістка про те, що СССР розбудовує на Кубі велику морську базу. Конґресмен Міллер домагався також вияснити, чи це правда, що американці плянують залишити свою морську базу на Кубі — Ґвантанамо. Демократичний віп в Сенаті Гюберт Г. Гомфрі з Міннесоти оскаржує конґресмена Міллера в тому, що „він поширює зловмисні нонсенси, які не мають найменшої основи". Та конґресмен Міллер наставав на це, що президент повинен ясно висловитися в справі Куби, і сказати, що з тих голосів є правдиве, а що фальшиве. Критикує Президента за політику у відношенні до Куби і сенатор - консерватист з Арізони Беррі Ґолдвотер, а сенатор республіканець із Ню Йорку Кеннет Кітінґ твердить, що на Кубі все ще є совєтські ракети заховані в печарах та літаки бомбовики, які могли б загрожувати безпеці ЗДА.

РІЧНІ НАРАДИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ ПОЧАЛИСЯ НА „СОЮЗІВЦІ"

В першому дні нарад Головний Уряд УНСоюзу вислухав звіти Головного Екзекутивного Комітету і Головної Контрольної Комісії

Союзівка, Кергонксон. — У понеділок 20-го травня цього року Головний Уряд Українського Народного Союзу почав на цій оселі свої звичайні річні наради, які триватимуть упродовж тижня та на порядку яких є звіти з діяльности за минулий рік про розвиток і стан організації, обговорення тих звітів та рішення, ухвали й напрямні дальшої діяльности для добра УНСоюзу, української спільноти в ЗДА й Канаді та для тих країн і українського народу. В нарадах беруть участь всі члени Головного Екзекутивного Комітету, Головної Контрольної Комісії та Головної Ради: головний предсідник Йосип Лисогір, заступники гол. предсідника інж. Степан Куропась і Анна Герман, голов. секретар д-р Ярослав Падох, головний касир Роман Слободян, — головні контролери д-р В. Галан, інж. В Коссар, дир. Петро Пуцило, Іван Кокольський, Іван В. Іванчук, — головні радні Богдан Зорич, Богдан Мельник, Ярослав Гук, Тарас Шпікула, Дмитро Шмагала Василь Б. Гуссар, Андрій Джула, Анна Чопик, Іван Одежинський, Олена Олек, Осипа Олінкевич, Мирон Куропась, Марія Демидчук, Олена Штогрин і головний редактор „Свободи" Антін Драган.

У ЧАС ВЕЛИКОЇ ЗАГРОЗИ

Наради почалися згідно з програмою точно о г. 9 ранку у бібліотечній залі Гостинниці. Відкрив їх головний предсідник Йосип Лисогір, вітаючи приявних та стверджуючи, що впродовж минулого року УНСоюз добився нових поважних успіхів в усіх трьох ділянках своєї активности: організаційній, фінансовій і видавничо - культурній. Але разом з тими успіхами були поважні труднощі. Все це буде предметом уважного розгляду на цих нарадах та на тлі загального положення наших країн, ЗДА і Канади. Відбуваючи ці наради, Головний Уряд УНСоюзу повинен мати на увазі ту велику загрозу, яку становить для нашого народу і нашних країн народовбивчий рабовласницький комуно - московський імперіялізм. В боротьбі проти того імперіялізму наш нарід, а з ним і УНСоюз, стоїть у першій лінії, — закінчив свої вступні заввагн головний предсідник Йосиф Лисогір. На його заклик учасники нарад повстанням з місць і хвилиною мовчанки вшанували пам'ять всіх членів УНСоюзу які впродовж звітового часу відійшли у вічність. Зокрема вшановано повстанням з місць і мовчанкою пам'ять померлого у звітовому часі 1-го головного редактора англомовного тижневика Степана Шумейка та померлих давніше основоположника „Свободи" і Українського Народного Союзу о. Григорія Грушку й д-ра Луку Мишугу, найвидатніших та найбільш заслужених редакторів „Свободи", у 70-річчя якої відбуваються ці наради.

Звіт головного предсідника Й. Лисогора: Рік великих успіхів і деяких розчарувань

Після схвалення порядку нарад приступлено до звітів членів Головного Екзекутивного Комітету, що їх започаткував гол. предсідник Йосип Лисогір, звітуючи загально про розвиток і стан УНСоюзу в усіх ділянках його активности та стверджуючи на початку, що звітовий рік можна уважати роком великих успіхів, але і деяких розчарувань. Великі організаційні успіхи досягнено в першій половині того року, в часі перед 25-ою Конвенцією УНСоюзу, яка відбулася в травні 1962 року, але ці успіхи зменшилися і принесли деяке розчарування після Конвенції. Тим не менше сумарично рік був успішний і УНСоюз зробив поважний крок уперед. Упродовж року здобуто 4 100 членів та збільшено організацію до понад 82 000 членів. Загальна сума забезпечення членів збільшилася до понад 79 мільйонів долярів. Якщо мова про стан майна УНСоюзу, то воно вже в перших місяцях цього року переступило 27 мільйонів долярів. Прибутки від інвестицій фондів виносили в звітовому часі пересічно 3,55 відсотка. Кращий розвиток виказує також Видавництво „Свобода", обороти якого в звітовому часі виносили 267 000 долярів та Союзівки, обороти якої в тому ж часі винесли 231 000 дол. Очевидно, що також в розвитку Видавництва і Союзівки були деякі труднощі і розчарування. Праця Культурної Комісії у звітовому часі обмежувалася головно до завершення підготови першого тому англомовної Енциклопедії Українознавства. Український Народний Союз та його члени і відділи грали також в звітовому часі поважну ролю в нашому громадському житті та двигали його головний тягар. На закінчення свого звіту гол. предсідник Й. Лисогір ствердив, що хоч в поодиноких випадках і в поодиноких ділянках праці УНСоюзу в звітовому часі і були деякі розчарування, то тим не менше минулий рік був одним із найкращих і найбільш успішних в історії УНСоюзу.

Йосип Лисогір

Звіти заступників гол. предсідника інж. Степана Куропася й Анни Герман

Степан Куропась

Анна Герман

Заступники гол. предсідника — інж. Степан Куропась і п-ні Анна Герман не є затруднені постійно в гол. канцелярії УНСоюзу, але беруть участь в усіх нарадах Гол. Екзекутивного Комітету та спільно виносять рішення і відповідають за працю і стан організації. Інж. Степан Куропась звітував головно про стан УНСоюзу в терені та про свою репрезентативну й організаційну діяльність. П-ні Анна Герман зокрема зупинилася на веденій нею перевірці можливостей ще більшої опіки над членами старшими віком.

Звіт гол. секретаря д-ра Ярослава Падоха

Головний секретар УНСоюзу, д-р Ярослав Падох, подав основний звіт з організаційного стану і діяльности, характеризуючи поодинокі етапи праці. Учасники нарад мали приготовані раніше і надруковані статистичні дані. Із звіту виходить, що в звітовому році УНСоюз здобув 4 093 нові члени на загальну суму забезпечення $4 014 000, але в тому ж часі втрачено 3,871 члена, отже чистий прибуток УНС в членстві виносив 222 члени. Звітодавець подав у дальшому докладні дані та пояснення до кількости приєднання нових членів у поодиноких місяцях, назвав найбільш успішних організаторів та відзначив досягнення поодиноких Відділів й Округ. Він далі з'ясував ріст УНСоюзу за останніх десять років, подав загальне зіставлення членів та сум їхнього забезпечення в поодиноких клясах, в поодиноких стейтах ЗДА та провінціях Канади і в поодиноких Відділах. Д-р Ярослав Падох назвав усіх тих заслужених діячів УНСоюзу, що померли у звітовому часі, і у дальшому визначив і з'ясував три головні ділянки праці очолюваного ним організаційного відділу: саму організаційну активність, внутрішню працю канцелярії та інформаційну і пропаґандивну діяльність. На закінчення свого звіту д-р Падох подав ряд заввав і рекомендацій щодо майбутньої організаційної активности.

Д-р Ярослав Падох

Привітання проф. д-ра Вол. Кубійовича

Звітом гол. секретаря д-ра Ярослава Падоха закінчено передполудневу сесію першого дня нарад Головного Уряду УНСоюзу. Після обіду пополудневу сесію започатковано тим, що гол. предсідник Й. Лисогір привітав запрошеного на залю нарад видатного українського науковця і діяча проф. д-ра Володимира Кубійовича, головного редактора Енциклопедії Українознавства, який від 4 місяців на запрошення УНСоюзу перебуває в ЗДА, працюючи в приміщеннях „Свободи" над завершенням першого тому англомовної Енциклопедії Українознавства та організуючи підготовну працю над другим томом АЕУ. Проф. д-р Володимир Кубійович у своєму слові згадав коротко про свою уже 10-літню співпрацю з УНСоюзом над підготовою Англомовної Енциклопедії Українознавства, накреслюючи одночасно плян праці над другим томом, який повинен появитися друком в 1965 році. Проф. д-р В. Кубійович сподівається, що після того можна буде видати англійською мовою також словникову — гасловy — частину Енциклопедії, яка тепер друкується в українській мові. Загальними заввагами про вартість і значення українського і англомовного видань Енциклопедії Українознавства та її велику ролю в розвитку вільної науки закінчив проф. В. Кубійович своє слово.

Звіт головного касира Романа Слободяна

Головний касир Роман Слободян подав основний і детальний звіт з фінансового стану і розвитку та господарки УНСоюзу. Розміри тієї активности характеризує факт, що майно УНСоюзу у звітовому часі збільшувалося на дол. 2.682.21 кожного дня, а в цьому 1963 р. воно вже збільшується сумою 2,777.77 дол. кожного дня. За виясненнями головного касира учасники нарад могли стежити на переданих їм надрукованих багатоциферних зіставленнях прибутків і розходів УНСоюзу та інвестицій його майна. Із звіту виходить, що УНСоюз мав усіх прибутків із членських вкладок, прибутків з інвестицій та приходів Видавництва і „Союзівки", як із прибутків з різних фондів — 5,871.761.80 дол. Загальні видатки в тому часі становили 2,833.688.03 дол. З кінцем 1962 року майно УНСоюзу становило 26,786.984.58 дол., а з початком 1963 року воно переступило 27 мільйонів долярів. Окремо звітодавець подав зіставлення майна дорослих членів та молодечого департаменту. Закінчив свій звіт п. Роман Слободян загальною характеристикою праці його канцелярії та з'ясуванням головних напрямних і цілей господарсько-фінансової активности УНСоюзу.

Роман Слободян

Звіт Головної Контрольної Комісії

Загальний звіт Головної Контрольної Комісії склав її голова д-р Володимир Галан. Надрукований звіт контролі із відповідними статистичними даними був переданий в руки учасникам нарад, подібно як звіти головного секретаря і головного касира. Характеризуючи загальний стан і активність УНСоюзу, д-р В. Ґалан іменем Головної Контрольної Комісії, яка переводила контролю двічі упродовж звітового періоду, заявив, що звіти головних екзекутивних урядовців є точні та відповідають дійсному станові. Він запропонував, щоб ті звіти були прийняті до відома. На підставі перевірки касового й організаційного департаментів та В-ва і „Союзівки", Головна Контрольна Комісія прийшла до цілого ряду висновків і винесла ряд рекомендацій задля поліпшення стану дальшого розвитку. Між тими рекомендаціями є влаштування відповідних приміщень для Головної Канцелярії, дальша модернізація книговодства, краще наладнання адміністрації Видавництва, поширення Культурної Комісії та ін. Поодинокі ділянки стану і праці УНСоюзу характеризували уповноважені в цій перевірці дальші члени Головної Контрольної Комісії інж. Володимир Коссар, дир. Петро Пуцило, п. Іван Кокольський та п. Іван Іванчук.

Звітами Головної Контрольної Комісії закінчено І-ий день річних нарад Головного Уряду Українського Народного Союзу у понеділок 20-го травня, заповідаючи їх продовження на вівторок 21-го травня о год. 9-ій ранку.

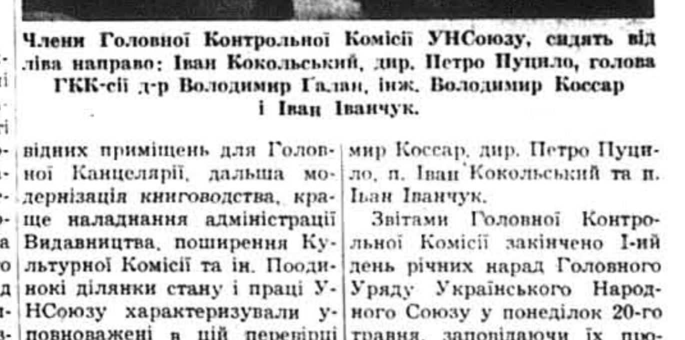
У ТУРЕЧЧИНІ ВІДБУЛАСЬ НЕВДАЧНА СПРОБА ВІЙСЬКОВОГО БУНТУ

Анкара. — В минулий понеділок 20 травня ц. р. — за середньо-східнім часом це був вже вівторок 21 травня, — відбулась в столиці Туреччини невдачна спроба військового перевороту. Ту спробу очолив колишній командант військової академії, полк. Таляр Айдемір, який вже раз пробував скинути теперішній режим військовим бунтом 22-го лютого минулого року. Тоді його і 68 інших старшин видалено з армії. В наслідку рішення парляменту полк. Талята Айдеміра звільнено тоді з в'язниці. Тепер, після короткого бою, вірні режимові президента Семаля Ґурзеля і прем'єра Ісмета Іноні здавили бунт, при чому названого Талята Айдеміра і його найближчих прибічників арештовано. Збунтовані частини війська, що їх центром була військова академія, захопили на якийсь час анкарську радіостацію, з якої повідомили, що влада перейшла в руки „Революційного Комітету під проводом Талята Айдеміра". Радіостація переходила, мабуть, з рук до рук, бо проголошувано з неї взаємно суперечні комунікати,, поки, після довшої мовчанки, шеф головного штабу турецьких збройних сил, ген. Цедвет Сунай, повідомив, що бунт здавлено і влада знаходиться твердо в руках леґального уряду та вірного йому війська. Бунт здавлено після того, як турецьке летунство скинуло кілька бомб біля будинку військової академії, а ген. Сунай проголосив ультимат до студентів академії і кількох менших збунтованих частин, щоб вони впродовж пів години вернулися до своїх бараків. При цій нагоді часописи пригадують, що теперішній режим постав також з військового перевороту, що його перевела армія під проводом генерала Семаля Ґурзеля 27 травня 1960 року проти тодішнього режиму президента Селяля Баяра і його „сильного мужа" прем'єра Аднана Мендереса. Військовики збунтувалися були проти щораз більш диктаторських метод правління Аднана Мендереса та його чисток в армії. В масовому пізнішому процесі проти головних членів режиму — прем'єра Аднана Мендереса засуджено на смерть і розстріляно, а президента Селяра Баяра засуджено на в'язничу кару; з уваги на його пізній вік і недугу перенесено його до лікарні. Семаль Ґурзель став президентом Туреччини 26 жовтня 1961 за новою конституцією з 9 липня 1961, а прем'єром став колишній президент Туреччини й лідер опозиційної Демократичної партії ген. Ісмет Іноні. Туреччина є членом НАТО і вірним союзником Америки. Ці внутрішні спори не заторкували турецької закордонної політики.

МІНІСТРИ 15-х КРАЇН ЗАХОДУ ПРИЇЗДЯТЬ ДО ОТТАВИ НА НАРАДИ

Оттава. — Державний секретар Дін Раск прибув вже в понеділок 20-го травня ц. р. до цієї столиці Канади на вступні розмови, що попереджують офіційне відкриття конференції Ради Організації Північно - атлантійського пакту (НАТО), яка починається в середу 22-го травня. Дін Раск заявив на вступі, що Рада НАТО є тим форумом, на якому всі члени тієї західньої оборонної організації повинні „покласти на стіл" свої розбіжності і вирівнювати їх, маючи на увазі спільні цілі, які вимагають єдности західнього світу. Державний секретар підкреслив, що на НАТО не слід дивитись виключно лише крізь призму військових проблем, бо цей західній блок повинен бути сильний передусім через свою політичну й господарську єдність. За газетними ствердженнями, на цій конференції в Оттаві З'єдинені Держави займуть примирливішу позицію у відношенні до становища Франції в справах атомового узброєння НАТО, як цього хотіла б Британія. Британія буцім-то хотіла б довести до ізоляції Франції, відплачуючись за недопущення її до Европейської Економічної Спільноти внаслідку спротиву през. де Голя. З другого боку Франція продовжуючи той спір з Британією, запротестувала проти призначення англійця на заступника головного команданта збройних сил НАТО, який має стати координатором та керівником всіх справ, зв'язаних з атомовим озброєнням НАТО. Французи буцім-то запропонували, щоб таким заступником команданта став голляндський генерал, а ЗДА прихиляються до цього проєкту. Совєти, стривожені цим поступом збройних зусиль Заходу, в останній хвилині намагаються шантажем відстрашити малі членські держави НАТО — Бельгію, Голляндію і інші — від участи в атомовому озброєнні.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНСОЮЗУ

Члени Головної Контрольної Комісії УНСоюзу, сидять від ліва направо: Іван Кокольський, дир. Петро Пуцило, голова ГКК-сії д-р Володимир Ґалан, інж. Володимир Коссар і Іван Іванчук.

СВОБОДА SVOBODA

Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Адреса: "SVOBODA," P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Конференція НАТО в Оттаві

Цього тижня відбувається в столиці Канади з'їзд міністрів закордонних і військових та, мабуть, і фінансових справ 15-ох держав - членів Північно - Атлантійського Союзу (НАТО), який, залежно від своїх ухвал, може мати переломово - історичне значення. Бо хоч такі з'їзди відбуваються періодично кожних пів року, теперішній з'їзд цілком особливий. Від грудня минулого року, від так званого пакту Нессо, підписаного президентом Кеннеді і британським прем'єром Мекмілленом на Багамських островах, позначились у західньому таборі поважні дисонанси. Річ у тому, що французький президент Шарль де Ґоль добачив у пакті Нессо зламання Британією домовлення між ним і Мекмілленом щодо самостійної військово - політичної ролі Західньої Европи в рямцях НАТО, і ствердження дуже тісного пов'язання Британії із З'єдиненими Державами. В реакції він заблькував французьким „вето" доступ Британії до Европейської Економічної Спільноти та відкинув американсько - британський плян щодо створення колективної потуги в рямцях НАТО — під фактичним проводом Америки.

Від того часу йшла гарячкова дипломатична акція, щоб направити ті щілини в західньому оборонному фронті. Насправді конфлікт виринув на ґрунті, так би мовити, визволення політично й економічно відродженої Західньої Европи з-під тієї всебічної опіки і протекції, яку ЗДА наче автоматично перейняли над зруйнованою Західньою Европою після останньої світової війни. Політична, економічна й військова сила 6-ох країн Европейської Економічної Спільноти настільки скріпилась, що вони вимагають більшої ролі в цій кардинальній справі західньої стратегії, якою є атомова зброя. Франція послідовно змагає до власної атомової зброї, осягнувши вже її в обмеженій якості й кількості. Всі ж інші країни згаданого західньоевропейського бльоку, особливо Західня Німеччина й Італія, вимагають співучасти у вирішуванні атомової стратегії та в розподілі атомової зброї.

Таким чином в Оттаві центром уваги буде проблема, як примирити факт, що насправді найбільшу збройну силу мають все ще ЗДА, при тому лише вони розпоряджають могутнім арсеналом атомової зброї різних типів і видів — із західньоевропейськими амбіціями та з тією реальною силою, яка полягає в ділянці так званої конвенціональної зброї та великому економічному й людському потенціялі. За газетними вістками намічається компроміс, за яким в оттавському рішенні не було б мови про якусь наче нову атомову потугу, що їй мала б підпорядкуватися також Франція, дуже вразлива на пункті своєї збройної та, зокрема, атомової суверенности, зате прийметься, як існуючий факт, створення ядрових з'єднань під окремим командантом, мабуть голляндським генералом, як заступником головного команданта збройних сил НАТО, американця. До тієї атомової потуги НАТО належали б 180 британських бомбовиків з англійськими атомовоми бомбами, 3 американські атомово-підводні човни „Поляріс" на Середземному морі й летунські ескадрильї з 8-ох інших країн НАТО, в тому числі дві ескадрильї бомбовиків Франції у Західній Німеччині. Залишається ще відкритою справа надводної фльоти з 25-ох кораблів із ракетами „Поляріс", збудованої з видатною участю західньонімецького капіталу.

Все це питання величезної ваги, пов'язані із сучасними перегонами у збросніі та проблемами військового поготівля. Можна очікувати, що конференція в Оттаві скріпить західню єдність, потрібну особливо в ділянках оборони проти спільної загрози збоку совєтського імперіялізму.

„Закордонна допомога" Москви

Наздоганяючи, а то й „переганяючи" Америку в індустрійній і сільськогосподарській продукції, Совєтам забаглося ще в 1954 році започаткувати перегони з Америкою і в ділянці закордонної допомоги. Позаздривши З'єдиненим Державам Америки їхніх успіхів із пляном Маршалла й іншими господарськими програмами, які виявилися дуже корисними у відбудові повоєнної Европи і в консолідації її оборонної сили, Москва почала сипати мільйонами рублів направо й наліво, щоб здобути прихильність тих чи інших відсталих країн. Цю закордонно-допомогову акцію посилили Совєти особливо за режиму Хрущова, в 1959-му році.

Проте, не зважаючи на всі зусилля, Москві не вдалося не тільки перегнати, але хоч би наздогнати Америку в цій ділянці. По кінець 1962-го року совєтська закордонна допомога досягла суми 12 більйонів долярів, в той час, як ЗДА асигнували на таку ж допомогу вже понад 100 більйонів долярів. До того ж обрані Совєтами для їхньої економічної „опіки" азійські, африканські та південноамериканські країни виявилися діравими мішками чи й бездонними бочками. Всипувані до цих мішків чи бочок мільйони рублів пропадають без сліду, спричиняючи інколи Москві нові клопоти й обтяження. Ще треба додати, що уділювана Совєтами закордонна допомога, не зважаючи на те, що її Москва признавала „великодушно" на дуже низькі процента, виявилася в дальшому дуже невигідною для даних країн. Кожну свою дотацію чи позичку Совєти влаштовують так, щоб при її помочі посилити якнайбільше свій господарський і політичний вплив у даній країні і випомпувати з неї якнайбільше сирівців та інших „процентів". Так, наприклад, цілком безуспішною виявилася уділювана Індії совєтська допомога, загальна висота якої досягла в 1962-му році 982 000 000 долярів. Збудовані за ці гроші в Індії сталеварні і фабрики вимагають для їх обслуги численного совєтського персоналу, все нових машин та складових частин й у висліді до їх продукції Індія мусить доплачувати.

Подібним неуспіхом закінчилася допомога деяким арабським державам. З-поміж цих держав найбільшу суму допомоги, бо аж 715 000 000 долярів одержав Єгипет на побудову Асванської греблі. Тим часом, узявши гроші, єгиптяни почали розчаровуватися совєтськими умовами, совєтськими техніками й експертами. Москва ж мусить толерувати завзяту антикомуністичну акцію в Єгипті, де заборонена вся діяльність єгипетської компартії і де провідні комуністи сидять по тюрмах. З подібним успіхом закінчилася для Москви також її допомога Іракові, що його Совєти хотіли за всяку ціну відтяти від Заходу, але замість того дочекалися там нового гостро антикомуністичного режиму. Найбільшою бездонною бочкою виявилася Куба, яка коштує Москві один мільйон долярів кожного дня.

Усвідомивши такий стан, Совєти протягом останніх років почали поволі відтягатися з цього „бизнесу", поступово перекидаючи тягар „допомоги" на сателітні країни. Але й це небагато помагає, бо сателіти самі дуже бідні і їхні уряди починають ремствувати вже цілком відкрито проти уділювання допомоги „відсталим країнам" в той час, коли само їхнє населення не має достатньої кількости індустрійних виробів і харчів.

Вислід усієї совєтської закордонної допомоги такий, що Москва стає щоразу перед новими внутрішніми і зовнішньополітичними труднощами, з якими тяжко їй впоратися, бо, наприклад, проти харчових достав для Куби починає протестувати вже навіть совєтське населення. Тому треба сподіватися вже назабаром нових змін у ділянці, що закінчилася для Москви повною невдачею.

М. Прокоп

ОБРІЇ НОВОГО УКЛАДУ МІЖНАРОДНИХ СИЛ І УКРАЇНА

(2)

У попередній статті ми говорили про ті зміни, які в останніх роках зайшли в таборі вільних народів. Ми вказували, що, в порівнянні з повоєнними роками, сучасна Західня Европа, а точніше держави Спільного Ринку, стали новою великодержавою між Америкою і Совєтським Союзом, і що до голосу свого західньо - европейського союзника тепер мусітимуть у Вашингтоні більше прислухатися.

Москва і Пейпінґ та поліцентричні рухи в комуністичному бльоці

Частинно подібні, а частинно зовсім відмінні процеси відбуваються у совєтському бльоці. Подібне в них те, що там, так само, як і на Заході, виросли всередині бльоку нові сили, передусім Китай. А відмінне те, що в той час, коли Західню Европу в'яжуть спільні інтереси з Америкою з огляду на постійну небезпеку совєтської аґресії, в совєтському бльоці спірні питання між Москвою і її сателітами довели до того, що Москва втратила виключне керівництво над цілим бльоком, і єдиного центру комуністичного руху в світі більше немає.

Правда, китайські і російські комуністи мають також спільні інтереси, тобто прагнення панувати над світом але рівночасно їх ділять глибокі суперечності: перше — це змагання російських і китайських комуністів за перше місце у бльоці, друге — що може ще більше важливе — розбіжності національно-державних чи, точніше, імперіяльних інтересів Росії та Китаю.

Якщо йде про першу справу, то гострота змагання за керівне місце в бльоку випливає з суті тоталітарно - диктаторської системи і побудови комуністичного руху. Відомо, що в тоталітарних режимах немає місця на двох вождів. Один мусить знищити другого, якщо не хоче сам бути знищений. Крім цього між Москвою і Пейпінґом існує велика розбіжність у питаннях стратегії і тактики комуністичного руху. Москва, як центр порівняно насиченої імперії, є за обережністю у зовнішній політиці.

Також сама комуністична ідея втратила свою колишню атрактивність в Росії. Важко уявити, щоб призвичаєні до вигідного життя совєтські бюрократи рвалися на барикади комуністичної революції. Їм же й без неї зовсім добре. Інакше в китайців. Вони не мають багато що втрачати, вони убогі, і серед них є, мабуть, чимало фанатиків, рішених на найбільші жертви в ім'я комунізму.

Ще більші розбіжності між Китаєм і Росією спираються на розбіжних національно-державних інтересах обох імперій. Передусім не треба забувати, що історичний напрям російської імперіяльної експансії завжди йшов із заходу на схід, а китайської із сходу на захід. Це природним порядком мусіло б привести до їхнього зудару. Якщо такого зудару досі не було, то лише тому, що Китай сторіччями перебував у стані внутрішнього послаблення. Коли ж сьогодні, хоч і під комуністичним проводом, прийшло до кльосального розбурхання китайського супернаціоналізму і китайської національної гордости, — становище основно змінилося.

Зовсім не випадкове те, що, наприклад, кілька тижнів тому китайські комуністи публічно заговорили про кривдливі для Китаю російсько-китайські договори з минулого сторіччя, в результаті яких Росія захопила чимало китайської території. Зрозуміло, що між приятелями таких пригадок не роблять. Правда, сьогодні експансія Китаю звернена на південно - східню Азію, на В'єтнам, Ляос, Бірму і, звичайно, на Індію. Але й цього Росія мусить боятися, коли зважити, що за якийсь час Китай може стати індустріяльною державою. Треба згадати, що в боротьбі з Росією китайці вживають також расових моментів. На конференції афро - азійських журналістів китайці вимагали усунення російських делеґатів, мовляв, вони европейці і тільки підшиваються під азійців.

Та й взагалі за останні два роки китайці вспіли об'єднати довкола себе чимало сил із неподільного досі комуністичного руху. До китайського табору належать не тільки комуністичні партії Північної Кореї, Індонезії, Японії, Нової Зеляндії, Бірми, але також деякі фракції західних комуністів, наприклад, Бельгії, Венесуелі, Бразилії, не кажучи вже про альбанську диверсію проти Москви, яка, очевидно, без китайської підтримки не могла б існувати.

Проти таких китайських випадів Москва зареаґувала передусім господарськими санкціями. Вже в 1960-му році вона забрала з Китаю своїх фахівців, в 1962-му замкнула там останні свої консуляти, а совєтсько - китайська торгівля впала в порівнянні з 1959 роком більше, як на 40%.

Чи це приведе до остаточного розколу в комуністичному бльоці? Важко ставити прогнози в політиці, але видається, що повного розриву не буде, бо обидві імперії в'яжуть ще спільні інтереси. Але рівночасно важко також говорити про союз між ними, хіба про коекзистенцію. В кожному разі, в порівнянні з монолітним комуністичним бльоком по другій світовій війні вже існують за залізною заслоною на ділі два окремі політичні центри. Що більше, треба допустити можливість дальшого поширення поліцентричних тенденцій в комуністичному бльоці. Бо в той час, коли на Заході, понад розбіжністю між Америкою і Західньою Европою, домінантними є таки їхні спільні інтереси, в комуністичному бльоці відосередні сили сильніші, ніж об'єднуючі.

Якщо до такого розвитку подій додати ще існування бльоку невтральних, зокрема можливости об'єднання арабського світу, творення африканського бльоку, то стає ясним, що стан, який утворився по другій світовій війні, міняється. Безперечно, домінантними силами й далі остаються Америка й Совєтський Союз, але тенденції розвитку подій ідуть в напрямі поліцентризму.

Український інтерес в новому укладі міжнародних сил

А тепер питання: яке значення може мати такий розвиток у світі для України, зокрема для перспективи її державного усамостійнення? Коротко можна відповісти, що такий розвиток — в нашому інтересі.

Щоб усвідомити це, наведемо насамперед два приклади неґативного характеру, значить уявімо, що такого розвитку в напряму поліцентризму немає, і що по другій світовій війні прийшло або до тривалого поділу сфер впливів між Америкою і СССР, або до зудару між ними.

Не треба пояснювати, що перша розв'язка, тобто американсько - совєтський розподіл сфер впливу, створив би для Москви ідеальну нагоду спокійно прожовувати воєнні здобичі, в першу чергу українську. Але й друга можливість, тобто американсько-совєтська гостра ворожнеча, без глибших змін в обох бльоках — не така дуже для України приманлива, як це могло б на перший погляд здаватися. Бо вкінці такого конфлікту між обома державами мало б прийти до війни. А така війна могла б бути тільки атомова, бож ішло б про питання життя чи смерти обох великодержав. Ясно, що в такій війні не пощадили б і Україну, навіть якби таку війну в пропаґанді називали визвольною.

Правда, ще сьогодні чуємо від деяких українських діячів на еміґрації, що Україна стане вільною щойно тоді, коли з Москви і її імперії не останеться каменя на камені. Але такі діячі, мабуть, не читають газет. Інакше їм мусіло б бути відомо, що на українській території Москва розмістила свої ракетні бази, і тому американські ракети спрямовані не тільки на Москву, але й на Україну, що, консеквентно, якби мало не остатись каменя на камені в Москві, то не інакше було б і з Києвом, Харковом, Дніпропетровськом, Запоріжжям, Одесою, Львовом, Станиславовом чи Ужгородом.

Але, як показали останні роки, обидві згадані розв'язки, тобто американсько - совєтський поділ світу або війна між ними, мало правдоподібні, хоч, звичайно, їх виключити не можна. Натомість більше правдоподібним, бо вже сьогодні реальним, є розвиток внутрішніх змін в обох бльоках.

Чим такий розвиток корисний для України?

Насамперед, якщо йде про комуністичний бльок, то треба сказати, що український народ, подібно, як і інші неросійські народи, дуже заінтересований в тому, щоб в цьому бльоці росли поліцентричні тенденції, бо розпорошення влади в центрі імперії послаблює її тиск на поневолені народи. Вже включення країн сателітів у коло підпорядкованих Москві народів скріпило наші позиції. Ясно, що конфлікт з Китаєм створює для центру імперії ще більші труднощі.

Правда, можна завважити, що якраз російсько - китайський конфлікт може привести до американсько - совєтського зближення чи навіть союзу, про що одверто говорять деякі пляновики американської закордонної політики, і що це дасть Москві вільну руку розправитись з не-росіянами. Але не зовсім так. Бо навіть якщо б до такого американсько - совєтського укладу прийшло, то ані конфлікт Москви з Китаєм, ані ріст поліцентризму поза залізною заслоною цим не припиниться.

Не треба забувати, що на перешкоді намаганням Кремлю стоїть також сучасний внутрішній розвиток в Совєтському Союзі, тобто щораз сильніше виявлювані прагнення народів СССР здобути основні громадянські права. Це видно, зокрема, в Росії і передусім в сфері літератури, культури і мистецтва. Це — недобрий клімат для масових репресій проти не-росіян.

Але не менше, хоч іншого характеру значення має для українського визвольного процесу новий уклад сил по цьому боці залізної заслони. Я маю на думці передусім змагання західньо - европейських народів до понаддержавної єдности. Атрактивність такої концепції для народів Совєтського Союзу може бути велика. Бож іде тут про ідеальну розв'язку співжиття малочисельних, середніх і великих народів в одній великій спільноті, але на базі добровільности, без того, щоб менші мусіли поклонятися будьякому „старшому братові" або визнавати його мову своєю другою мовою. Це — погодження ідеї нації і національної держави з вимогами сучасної технологічної доби, коли доля світу опиняється в руках великих, які мають велику територію, індустрію, маси населення і атомову зброю. Але в цій добі мусять жити й розвиватися і малі та середні народи, і власне концепція і дійсність Европейської Економічної Спільноти таку розв'язку дає. Якою ж реакційною і антинародною в протиставленні до цієї західньоевропейської концепції є російська імперіяльна концепція злиття націй. Ясно, що на довшу мету цього не зможуть не усвідомити народи СССР, а може навіть і самі творці теорій злиття націй.

К. Крупський

ПРО УКРАЇНУ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ДИТЯЧІЙ ЛІТЕРАТУРІ

В часі, коли комуністичну пропаґанду леґально пхають у голови мільйонів шкільної дітвори вже в досить простому комуністичному світі і коли ця пропаґанда в підступний спосіб переходить кордони комуністичного царства, шукаючи у світі всякого можливого ґрунту для свого використання, в такому часі треба щиро вітати появу книжок, які є наче антидотом на комуністичне трійливо.

До цього антидоту треба зачислити книжку американської письменниці українського походження Марії Галун Блак п. н. „Тітка Америка", яку в березні цього року випустило книжкове видавництво Atheneum в Ню Йорку, а в Канаді видавництво McClelland and Steward Ltd.

Для нас, українців, ця книжка є особливо важною тому, що з неї молоденький американський та канадійський читач довідується про Україну в невикривленому світлі.

Він довідується про те, що колись Україна була вільною країною, а нині там панують росіяни, які гноблять український нарід, визискують його природні багатства та залишають українське населення жити в нужді. Ці всі інформації про Україну вміло вплетені в оповідання, яке письменниця написала після того, як два роки тому відвідала Україну.

Авторка змальовує персонажі і представляє кожну ситуацію так природно, що робить своє оповідання цікавим не тільки для дітей, але й для дорослих. Недарма інші книжки Марії Блак, яких є вже більше як тузінь, одержали високу оцінку в американських рецензійних журналах та газетах з „Ню Йорк Таймсом" включно.

„Думаю, що рідко хто навіть з дорослих українців, читаючи це дитяче оповідання, може здержати сльози зворушення, особливо в тому місці, де описується зустріч тітки — самої авторки — з її свояками в київському готелі.

Або коли Влодко, який має за собою гіркий побут на Сибіру, побачивши тітку, вибухає гірким плачем. Авторка виявляє велику любов не тільки до своїх близьких, але також до всього українського народу. Її розмова з Лесею в старенькій церкві в родинному містечку, яке авторка покинула маленькою дитиною, свідчить про глибокий патріотизм та пошану до українського минулого.

„Можеш чутися щасливою, Лесю, маючи кругом себе все, що є власністю твого народу: його старовинне мистецтво, історичні місця, пісні та оповідання". — Леся показує тітці на церковному подвір'ї старий дуб, що його посадив ще „сам Богдан Хмельницький триста років тому".

Це 148-сторінкове оповідання є також антидотум на такі книжки, як "Let's Read About Russia" д-ра Шаповалова і Ворена Волша та подібні інші, в яких Совєтський Союз представляється як моноліт — Росію.

Ця гарно оправлена книжка містить кілька рисунків, серед яких є рисунки катедри св. Софії і пам'ятника Богдана Хмельницького.

Дуже добре було б, якби українські батьки, що мають дітей у віці 9-13 років, набули цю вартісну книжку, а також подбали, щоб її набули бібліотеки шкіл, до яких ходять діти українського походження.

Книжка коштує $3.00. Її можна замовляти в Atheneum Publishers, 162 East 38th St., New York City 16, N.Y.

Шановна авторка веде велику роботу на користь України. Вона защеплює в молоді серця та уми симпатію до нашого поневоленого краю і до нашого народу. За це належаться їй признання, щира подяка та побажання успіхів в її дальшій цінній літературній праці.

Я НЕ ЗНАВ . . .

Я не знав, що мені
доведеться колись
Побувати в оцім
тополинім краю,
Де Дніпра береги
ніби з небом злились,
Де зустрів я тебе,
наче юність свою.

Я не знав, що колись
доведеться мені
Тут топтати стежки,
невідомі раніш...
Коли б знав, то зустрів би
тебе повесні,
І на світі була б ти
Мені наймиліш!

ОЛЕСЬ ЮРЕНКО

О. М. Левицький

З ЛОВЕЦЬКИХ СПОГАДІВ

(1)

Свою ловецьку кар'єру розпочав я ще малим хлопцем у характері наганки. У мого батька був розлогий сад з молодою деревиною-щепами, що їх залюбки підгризали зимою зайці. По першому, листопадовому снігу перехрещували город у всіх напрямках заячі тропи, які доходили аж до стирт недалечко хати. У догідний час брав батько свою рушницю, мати завивала мене у грубу, вовняну хустку і, заки, перехристивши й поцілувавши, випускала зі своїх рук, наказувала батькові, щоб не взяв мене за зайця, а мені, щоб я голосно кричав і не ліз батькові під рушницю.

Батько стояв звичайно на одному місці під ліском, куди тягли вистрашені зайці, а я бродив по засніженому городі, ґукав, бив палицею по плотах та кущах і наганяв все, що жило по борознах і під пнями, батькові на стріл. До мого обов'язку належало також нести (волокти!) одного із зайців, що лежав на полі у червоному від крови снігу. Перший раз не обійшлося без спротиву і плачу. Мені здавалося, що я співвинний у смерті істоти, яка мала таке ж саме право на життя, як наш Бобок чи Миця. Щойно речеве вияснення батька, який можe боявся втратити добру наганку, впровадив мене в рівновагу, і тоді, мабуть, я вперше почув себе царем створінь, який повинен справедливо карати лиса за вкрадену курку, зайця — за підгризену щепку. А хто й нічим не провинився повинен відчути тверду руку того, хто придумав рушницю, кулі й порох.

Пролітали роки, і мамину вовняну хусту заступила смушка на вуха, завинені колись в шмати ноги стирчали у „вигідних" братових чоботях, але я залишився й надалі наганкою, цим разом для старшого від мене на чотири роки брата. Він, уже як учень гімназії, скоро взявся за рушницю, збагнув усі її тайни, розкладав її та складав, сам робив набої і під час неприсутности батька казав страшити йому звірку. Зайців було, щоправда, в нашому селі багато, та поза ними ще хіба яструби та дикі голуби попадалися на стріл. Про лисів, борсуків чи сарн чували ми тільки, що вони водяться у двірських лісах. В наші корчі й загороди вони ні разу не заходили. Отак я кілька років довше свистав, тюгав та бив прутом по корчах і плотах, — а брат стріляв.

Для мене сама поява зайця була емоційним пережиттям; більше цікавив мене спосіб, у який пробуватиме він вийти з небезпеки, ніж сам стріл, чи козел, якого він вивертав по стрілі. Мені здавалося, що звірина з хвилиною, як її сполошено, повинна здавати собі справу зі загрози і користати інстинктовно з усіх шансів для свого рятунку. Згодом змінив я ґрунтовно цей мій погляд. Звірина користується виключно своїми чуттями, зором, слухом та нюхом; коли ж чуття з будьяких причин (напрям вітру, непорушність ловця, мряка) заводять, то вона готова влізти на стрільця. Емоцію, яка мене раз-у-раз опановувала, міг я краще зрозуміти, коли розглянувся по складові наганки: впрошувалися до участи в ній мої знайомі, заможні й поважні селяни, навіть у старшому віці, переживали в ній власне різні ступні отої емоції і серед неї забували про мороз, небезпеку, ба навіть втрату громадського авторитету.

Мені минув 16-ий, коли я в дарунку дістав від матері власну рушницю: ломанку з двома дулами, зручну й гарно закувану. Моїй радості не було кінця. Перші дні я з нею не розставався. Стріляв „мачком" горобців, які веретою обсідали кущі біля стодоли та всяку іншу Божу твар, — поважився навіть на зайця, та без висліду. Стривожена мати слідкувала через вікно за кожним моїм рухом та стрілом, напевно тремтячи, щоб я у ловецькому запалі не запалив горіючим клоччям стирти або стодоли. Вона вже й жалувала десь свого необачного дарунку, та виявити цього не хотіла. Батько спершу ніби не запримічував мого запалу, коли ж я раз попри горобців, які обсіли подвір'я, підстрелив качку, сказав: „Ти небезпечний стрілець! Через тебе треба буде увесь дріб тримати в курнику, а людей хіба в панцери убирати..." Та вкінці ми погодилися: я мав перестати стріляннину біля хати і клунь, а зате він навчить мене стріляти до зайця в бігу. До цієї пори я прицілювався, без огляду на скорість його бігу та на віддаль, в його перед і через те ввесь мій набій попадав у землю поза нього, а найвище кілька шротинок у його хвіст. Батько вияснив мені всю методику стрілу, і одного зимового дня я приніс мамі власноручно застріленого зайця. Була це, без сумніву, переломова подія в моєму ловецькому житті, якщо не сімейна подія першої ваги. Так мені бодай здавалося...

Та вже внедовзі довелося моїй рушниці вмовкнути на довший час. Моя наука у Львові не давала мені можливости частіше бувати вдома, та важніше те, що мною, як майже всіми юнаками у моєму віці, заволоділи музи. А звісно, що під їх владою мовкне зброя. Вправді латинська пословиця звучить відворотно, але й чи так вона не влучна? Однак муза, Ерато, підшіптувала мені любовні вірші та водила на тихі вечірні розмови, — друга, чи не сама Терпсихора, водила по балях і гулянках, ще інша, — по кінах і театрах, а як забулася, то й по вар'єте та кабаретах; а коли вони давали мені прийти до віддиху, то в голові шуміло від споминів, ну, і від ...науки. Якими нецікавими мусіли в таку пору видаватися погоня за марним куцохвостим, бродження снігами для зустрічі з заблуканими, дикими качками... Як я мусів соромитись за свої стріли до горобців та сорок!

Щойно після закінчення науки та одержання учительської праці музи перестали надто цікавитися мною, вишуміли всі учнівські пригоди і я вийняв із шафки мою любу рушницю, добре натовщену, новісіньку.

Мої „прибрані" дядьки, оо. Дмитрик Р. та Йосиф Ск., намовили мене рушати в світ з поважнішими вже ловецькими намірами, і при цьому радили не забувати взяти рушницю. І так на Різдвяні Свята опинився я враз у справжньому ловецькому ельдорадо. Наш хазяїн, о. Ем. Біл., який за рік став моїм тестем, винаймав у своєму таки селі великий ловецький терен, в якому протягом довгих років мав я змогу зустрітися з такими практично незнаними мені родами звірини, як дики, сарни, лиси, борсуки, орябки... Це вже не вистукування та вигукування понад борознами й під плотами для розбудження якого заспаного „яця", а горби, яри, провалля і ліс, безмежний бір. Тисяча моргів лісу, який у кожну пору іншими до тебе промовляє голосами, іншими товчками б'є у твої чуття. То йде між смереками шепотлива розмова про леговнеько дичачої сім'ї, що до неї ніхто не зумів підібратись, чи про онтого сіробілого одинця, що його куля не береться: ходить по лісі, мов його цар, до всякого скалить свої кливаки і ніби до себе щось бурмоче. А там, у дубовому підшитті просвистує вітер по закостенілому листю дубини та малиновому й ожиновому пруттю осторогу зайцеві, який, хоч має відкриті очі, однаково не бачить, як хильцем-тихцем підкрадається до нього лисюга. Закричить десь сойка, закружляє зі скреготом мишолов... І знову тиша, така тиша, що чути, як грімко б'ється серце...

Т-ВО ім. І. ФРАНКА — 266 ВІДДІЛ УНСОЮЗУ
в АМСТЕРДАМІ, Н. Й.
— влаштовує —
у суботу, 25-го травня 1963 року
ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 40-РІЧЧЯ СВОГО ІСНУВАННЯ та 70-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТКУВАННЯ

з ось такою програмою:

В год. 8:30 ранку в місцевій українській греко-католицькій церкві св. о. Миколая СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ за померлих членів Відділу.

В год. 6:00 вечора в приміщенні Українського Горожанського Клюбу, при 3-5 Теллер Стріт

Святкова Академія

з мистецькою частиною у виконанні оркестри „Арфа" під орудою п. С. КОГУТА, „Юного Квартету" під орудою панни Дарії СЕМЕГЕН, піаністки панни Лесі ПАЩАК та соліста п. І. СЕМЧУКА при фортепіяновому супроводі панни Ярослави КОГУТ.

Святочну промову під час Академії виголосить

Йосип Лисогір
головний предсідник УНСоюзу

Після Академії буде СПІЛЬНА ТРАПЕЗА, а відтак ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ.

До численної участі в цих святкуваннях запрошуємо всіх Союзовців та все Українське Громадянство.

ВІДДІЛОВИЙ УРЯД

Увага! КЛІВЛЕНД й ОКОЛИЦІ Увага!

У 37-РІЧЧЯ МОГИЛИ ПАРИЗЬКОЇ та в 25-РІЧЧЯ МОГИЛИ РОТТЕРДАМСЬКОЇ
в яких лягли
сл. п. Голова Директорії і Головний Отаман Військ УНР
Симон ПЕТЛЮРА
та Командир Корпусу СС і Голова ПУН — полковник
Євген КОНОВАЛЕЦЬ
Українці Клівленду будуть вшановувати масштаб іхніх чинів та жертв, зложених для України,

СВЯТОЧНОЮ АКАДЕМІЄЮ

— яка відбудеться —
в неділю, 26-го травня 1963 року
у великій залі
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при 2253 Вест 14-ій вулиці в КЛІВЛЕНДІ, Огайо

Святочне Слово Академії виголосить .... проф. д-р Петро СТЕРЧО

В Мистецькій частині виступить .... Хор „ДНІПРО"

ПОЧАТОК о год. 7-ій вечора

СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ

Виставка малярських праць мистця Петра Холодного, молодшого

4 травня в приміщенні Української Вільної Академії Наук відкрилася виставка малярських праць мистця Петра Холодного молодшого. Виставлено 34 образи, переважно мальовані темперою, з часу перебування мистця у ЗДА. Виставку відкрив президент Академії, проф. Архимович. Після короткого вступного слова президента прочитано доповідь Євгена Блакитного про Петра Холодного.

Блакитний змалював постать Петра Холодного молодшого як мистця, творчість якого живиться вірою в незаперечні людські цінності; вона характеризується вмінням вихопити з хаосу мінливих форм зовнішнього світу те, що не зміняється з часом. Холодний відтворює те вічне в витончених мистецьких працях, виконаних з майстерністю віртуоза.

Загальна тенденція модерного світового мистецтва є аґресивне заперечення дійсности й природи. Пасивне відтворювання існуючого реального світу було типовим для мистецтва попередніх часів, з його дисциплінованим світоглядом. Воно відійшло в минуле разом із старим способом життя. Нова доба є механічна та раціоналістична. Ми стоїмо перед ідеями плянової перебудови світу, перед фактом боротьби двох таборів. У цій боротьбі людина - індивід зникає, людська душа спустошується; її ролю перебирає машина.

Мистецтво, відбиваючи це спустошення, прийшло до граничної абстрактности, а мистець загубив свої національні риси. Але видатні модерні мистці почувають, що це не триватиме вічно. Казімір Малевич у малярстві, Корбузьє в архітектурі, Стравінський в музиці провіщають нове предметове мистецтво. Воно буде озброєне технічними досягненнями безпредметового мистецтва; воно буде національним, буде знову спиратись на культуру окремих народів. І Петро Холодний молодший випередив свою добу. Він засвоїв її найкращі технічні та формальні досягнення, він є наскрізь модерний маляр, наскрізь оригінальний і самобутній. Але творчість його можна окреслити як проєкцію минулого в майбутнє через сучасне, на національно-українській традиційній основі.

Та це й не дивно, бо в житті мистця були всі умовини, потрібні для цієї синтези. Його батько, Петро Холодний старший, був видатний український маляр, науковець та політичний діяч, часів незалежности. Мистецьке й духове оточення в родині Холодних дало початок формуванню майбутнього мистця, його світогляду та мистецького почуття. Життя в мальовничому Києві та на Полтавщині виробило в нього любов до природи.

Малювати він почав рано. Вчився в часи визвольних змагань у старшинській кавалерійській школі, далі — в Подєбрадській Академії; 1926 р. він почав учитись малярству в українській Студії Плястичного Мистецтва в Празі, у проф. Мако, в 1928 р. вступив до Варшавської Академії Мистецтв, до проф. Котарбинського. По закінченні Академії Петро Холодний одержав мистецьке відрядження до Італії та Франції. Повернувшися у 1935 році він став асистентом проф. Котарбінського в Академії, а згодом сам став там професором рисунку та темперної техніки.

Ще в Подєбрадах Петро Холодний належав до українського мистецького гуртка „Спокій", а згодом — до Асоціяції Незалежних Українських Мистців („Анум"), „Бльоку Професійних Артистів Плястики" у Варшаві і др., та виставляв свої твори на ряді виставок. В своїй творчості Петро Холодний мол. виказує почуття гармонії, чистоти форми, вірности та живости ліній — прикмети, властиві мистцям раннього Ренесансу.

Виставка подає взірці творчости П. Холодного в різних галузях малярства, включаючи іконописні композиції, портрет, краєвид і натюрморт. Вона є відкрита до 2 червня, щодня від 5 до 7 год., а суботами й неділями — від 2 до 7год. дня.

В. П.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
ПОТОЧНІ ПОДІЇ [1963]

ТРАВЕНЬ:

25-го: Ювілей сороклітття існування 266 Відділу УНСоюзу Т-ва Івана Франка в Амстердамі, Н.Й. На цьому ювілеї буде теж відзначене 70-ліття „Свободи". Головним промовцем на святі буде гол. предсідник УНС Йосип Лисогір.

ЧЕРВЕНЬ:

1-го: Початок нового вакаційного сезону на Союзівці.

2-го: Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Філядельфії відбуде свої збори в домівці УСО „Тризуб" при 4930 Н. Брод Ст. В програмі звіти Управи, доповідь гол. секретаря УНС д-ра Я. Падоха та справи членської кампанії, присвяченої 70-літтю „Свободи". Участь в зборах візьмуть також місцеві головні урядовці: голова К. К. д-р В. Галан і головні радні Олена Штогрин та Іван Одежинський.

9-го: Братство Пресвятої Тройці, 320 Відділ УНСоюзу в Балтимор, Ме., святкуватиме своє 50-ліття академією з участю на ній головного касира УНС Романа Слободяна.

9-14-го: Секретарсько-організаційний курс УНСоюзу на Союзівці.

22-го: Початок дитячого табору на Союзівці для дівчат. Табір триватиме до 13-го липня; після того відбудеться табір для хлопців.

ЛИПЕНЬ:

14-го: Починається на Союзівці дитячий табір для хлопців і триватиме до 4-го серпня.

СЕРПЕНЬ:

4-го: Починається на Союзівці 4-тижневі курси українознавства для молоді у віці від 16 до 20-го року життя. Курси триватимуть до 30-го серпня.

ВЕРЕСЕНЬ:

1-2-го: Зв'язаний з Днем Праці кінець тижня із традиційними, багатолюдними спортовими змаганнями на Союзівці.

15-го: Традиційний Союзовий Фестин на Союзівці з окремою програмою для відзначення 70-річчя „Свободи".

Українська Студентська Громада при Колорадському університеті

5-го квітня в приміщенні Колорадського університету відбулися основуючі збори Української Студентської Громади. Треба підкреслити, що в Колорадо не було українського студентського товариства, а тому повстання УСГ слід привітати як черговий успіх українського студентства.

Від ініціятивної групи збори відкрила студентка суспільних наук Аня Винар, вітаючи присутніх. Сходинами провотили студ. В. Левус (предсідник) і А. Лещинська (секретар). На запрошення ініціятивної групи д-р Л. Винар, член професорського збору Колорадського університету, виголосив доповідь „Завдання українського студентства на американському університеті". Прелеґент згадав про організацію українського студентства в Америці, зокрема про ролю ЦЕСУСА і СУСТИ, як також про українську професуру на американських університетах. Найважливішим завданням українського студентства на зовнішньому відтинку є поширення заінтересування Україною і її культурою серед американців. Якщо йдеться про Колорадський університет, то, на думку прелеґента, українське студентство повинно в першу чергу домагатися впровадження української мови в університетську програму навчання, тим більше, що при університеті існує інститут словянознавства. Студентська громада могла б улаштовувати в рямцях інтернаціонального клюбу цикл українознавчих доповідей, товариські зустрічі, виставки народного мистецтва, тощо. Д-р Л. Винар обіцяв новоствореному товариству свою допомогу. В дискусії взяли участь Ю. Маренін, Г. Богданович, Б. Боймук, В. Левус і інші учасники зборів. На основі дискусії вирішено леґалізувати УСГ перед університетською адміністрацією і нав'язати зв'язок з СУСТА. До Управи УСГ увійшли слідуючі студенти: А. Винар — голова, В. Левус — заст. голови, А. Лещинська — секретар і Г. Богданович — скарбник. До Контрольної Комісії вибрано: Б. Беймука — голова, Ю. Маренін — заст. Новостворена УСГ запланувала в короткому часі влаштувати виставку народного українського мистецтва в університетській бібліотеці.

А. В.

✝

Ділимося з Приятелями та Знайомими сумною вісткою, яка наспіла до нас із Польщі, що дня 16-го травня 1963 р. по короткій і тяжкій недузі на 60-му році життя упокоївся в Бозі найдорожчий

МУЖ, БРАТ, ШВАГЕР і ВУЙКО
дипл. інженер
ОСТАП ДАКУРА

Похорон відбувся 18-го травня 1963 р. в Ряшеві.

Тяжким горем прибиті:
ОЛЬГА з МАЦІЛИНСЬКИХ — дружина в Польщі
СТЕФАНІЯ КОЖУШКОВА — сестра
ОЛЬГА СЕНДЕЦЬКА з дітьми — сестра
Д-р ДЕНИС ДАКУРА з дружиною — брат
Інж. ВОЛОДИМИР МАЦІЛИНСЬКИЙ з ріднею — шваґер
ЛІДА і д-р РОМАН СМИКИ з синами — сестрінки

✝

Ділимося сумною вісткою з Друзями і Знайомими, що в п'ятницю, вночі, 17-го травня 1963 р. несподівано помер у сні на 69 р. життя, секретар 368 Відділу УНСоюзу в Маямі, на Флориді

блаженної пам'яті
СТЕФАН МАЇК

Покійний залишив у смутку дружину Юстину, доньку Євгенію Дем'як, сина Стефана, зятя, 7 внуків, брата і сестру в краю.

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, з Vaksmowsky Funeral Home, Clifton, N.J.

УПРАВА ВІДДІЛУ 368,
Маямі, Флорида.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ СИМОНА ПЕТЛЮРИ в АМЕРИЦІ і ОБ'ЄДНАННЯ б. ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ в АМЕРИЦІ, ВІДДІЛ НЮ ЙОРК
повідомляють, що

1. в СУБОТУ, 25-го ТРАВНЯ 1963 року, в будинку УВАН в США, 206 West 100th Street, NEW YORK 25, N.Y. (Сабвей 7th Avenue Broadway)

— відбудеться —

АКАДЕМІЯ
присвячена
37-ій РІЧНИЦІ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ СВ. ПАМ'ЯТІ
СИМОНА ПЕТЛЮРИ
Голови Директорії і Головного Отамана Військ Української Народної Республіки
Академія складається з доповіді і мистецької частини. Подробиці в програмі академії.

2. в НЕДІЛЮ, 26-го ТРАВНЯ 1963 року, після Служб Божих, в Українських Церквах м. НЮ ЙОРКУ й ОКОЛИЦІ будуть відправлені

ПАНАХИДИ

ЗА СПОКІЙ ДУШІ СВ. ПАМ. СИМОНА ПЕТЛЮРИ, ЙОГО ДРУЖИНИ ОЛЬГИ і ДОНЬКИ ОЛЕСІ.

ПОЧАТОК АКАДЕМІЇ о 7-ій год. веч.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
і УПРАВА ОБВУА — Відділ НЮ ЙОРК

В 30-ТУ РІЧНИЦЮ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

ДО ЯКОГО СВІДОМО ДОВЕЛА МОСКВА, УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В США КЛИЧЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ЦЕЇ КРАЇНИ ДО ВСЕНАРОДНЬОГО ВШАНУВАННЯ МІЛЬЙОНІВ ЖЕРТВ ГОЛОДУ 1933 Р.

Одночасно повідомляємо, що в неділю 26-го травня ц. р., в усіх церквах нашої Митрополії в США, будуть відправлені ПАНАХИДИ за душі жертв Великого Голоду.

ГОЛОВНІ ЖАЛІБНІ УРОЧИСТОСТІ

— відбудуться —

в Осередку нашої Церкви в С. Бавнд Брук, Н. Дж.

в неділю, 9-го червня ц. р.

ЗА ТАКИМ ПОРЯДКОМ:

год. 9.30 ранку: Служба Божа в тимчасовій церкві Св. Андрія.
год 12-1 пополудні: Час на впорядкування процесії до Церкви-Пам'ятника, в якій візьмуть участь Духовенство, парафії, організації молоді та представники громадських установ
год. 1 пополудні: Початок походу процесії до Церкви-Пам'ятника.
год. 1.30 пополудні: Перед Церквою-Пам'ятником, що її збудовано на честь героїв і мучеників Українського народу,

ВСЕНАРОДНЯ ПАНАХИДА

яку очолять ВПреосвящ. Владики
Митрополит ІОАН і Архиєпископ МСТИСЛАВ.

год. 2 пополудні: Промови представників українських центральних установ у США.
год. 3 пополудні: Закінчення урочистості спільним відспіванням „Чуєш, Брате мій" і Українського Національного Гимну.

До всенароднього вшанування жертв Великого Голоду запрошуємо всіх українців і людей доброї волі, без різниці віровизнання. Просимо українські організації стриматися в неділю 9-го червня від інших імпрез, особливо ж забавового характеру та вважати цю неділю за День Національної Жалоби. Тих, що відчують потребу взяти участь у Всенародній Панахиді в неділю 9-го червня, просимо прибути до С. Бавнд Брук, *найпізніше до години 12,30 пополудні*, і цим улекшити паркування авт і автобусів та впорядкування процесії.

КОНСИСТОРІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
в США

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВЯТОЇ ТРОЙЦІ
315 Баверли Авеню — НЮАРК, Н. Дж.

Неділя, 26-го травня, о год. 4-ій пополудні

ДУХОВНИЙ КОНЦЕРТ

ЦЕРКОВНОГО ХОРУ
У ВИКОНАННІ РЕЛІГІЙНІ ТВОРИ:
БОРТНЯНСЬКОГО, ВЕДЕЛЯ, ДІХТЯРОВА, САРТІ
та інших, під керівництвом п. С. Вожаківського.

Буде короткий реферат про творчість церковних композиторів — Бортнянського та Веделя.

Ласкаво запрошуємо гостей, парафіян та молодь, підтримати цей цінний почин Церковного Хору нашої Парафії.

КОМІТЕТ

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА
Мистецтвознавча Комісія
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
відбудеться в суботу, 25-го травня 1963 р. в год. 6-ій веч. в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вул. в Ню Йорку.

ПРОГРАМА:
1. Проф. Б. ЗАГАЙКЕВИЧ: Відкриття.
2. Проф. Д. ГОРНЯТКЕВИЧ: доповідь на тему „Українці — студенти Краківської Академії Мистецтв в рр. 1917-1939".

Доповідь буде ілюстрована.
Вхід вільний. — Гостям раді.
Доїзд: підземкою ІРТ до 77 вулиці, або автобусом МЕДІЗОН ЕВЕНЯ та 5-та Еве. до 79 вулиці в Ню Йорку.

Управа Мистецтвознавчої Комісії НТШ

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
Субота, дня 25-го травня 1963 р.
Домівка СОЮЗУ УКРАЇНОК при 13 вул. 4936 Н.

МИРОН ЗАКЛИНСЬКИЙ
доповідатиме про
„Враження з подорожі по південній Европі"
(Греція, Еспанія й Італія).
Доповідь буде ілюстрована світлинами.

ПОЧАТОК о год. 7:30 веч. Гостей щиро вітаємо.

Увага! МЕТРОПОЛІЯ НЮ ЙОРК Увага!

КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 20. РІЧНИЦІ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА
— запрошує —
ВСІХ КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ
на

ТОВАРИСЬКУ ЗУСТРІЧ ДИВІЗІЙНИКІВ

Субота, 25-го травня Год. 7-ма веч.
УКР. НАР. ДІМ (142 2nd Avenue, NEW YORK)
(Вуфет: напитки й закуска під власним командуванням)

Сотн. Вол. ЯВОРСЬКИЙ, Голова
Ред. Мик. ФРАНЦУЖЕНКО, Секретар

---

* Забезпечення коштує так мало!
* Брак забезпечення коштує так багато!
* Забезпечіться в Українському Народному Союзі!

В БІБЛІОТЕЦІ „ВЕСЕЛКИ", дитячого журналу появилась друком книжечка
Ірини НАРІЖНОЇ
Казка про трьох ведмедиків
Ілюстрації й обкладинка Петра ХОЛОДНОГО
Ціна: 0.50 дол.
Замовлення і належність просимо надсилати до:
SVOBODA
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N.J.

ОБ'ЄДНАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ в НЮАРКУ, Н. Дж.
Повідомляє все Українське Громадянство, що

в суботу, 25-го травня 1963 року
о годині 11-ій ранку
в 37-мі РОКОВИНИ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
Голови Директорії та Головного Отамана Військ УНР
СИМОНА В. ПЕТЛЮРИ
буде відправлена
ПАНАХИДА
Всечесним о. Володимиром БУКАТОЮ в Українській Православній Церкві св. ВОЗНЕСІННЯ при 675 So. 19th Street — NEWARK, N.J.

О годині 11:30, в залі вище згаданої Парафії, відбудеться СВЯТОЧНЕ ВІЧЕ, на якому дасть спогади про життя та діяльність С. В. ПЕТЛЮРИ, бувший міністер УНР проф. Борис МАРТОС.

Запрошуємо все Українське Громадянство міста й околиць взяти чисельну участь, і цим віддати пошану славної пам'яті С. В. Петлюрі, що віддав життя за кращу долю Українського Народу.

УПРАВА ФІЛІЇ ОДУМ-у

ПЕНСІОНІСТИ !

ЯКЩО бажаєте доповнити свою скромну пенсію постійним щомісячним заробітком, СТАНЬТЕ ОРГАНІЗАТОРАМИ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. Зголосіться до місцевого союзового секретаря або напишіть до Головної Канцелярії УНСоюзу.

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ м. НЮ ЙОРКУ — ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ і НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ
— влаштовують —

ВЕЧЕРЮ-ЗУСТРІЧ

УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ОКРУГИ
з Проф. Д-ром Володимиром Кубійовичем
головою Европейського НТШ та головним редактором Енциклопедії Українознавства.

ЗУСТРІЧ ВІДБУДЕТЬСЯ
в суботу, 1-го червня 1963 року
у великій залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
140-142 Друга Евню в НЮ ЙОРКУ
Початок: год. 7:30 вечора.
Зголошення участи в Народнім Домі до 25-го травня ц. р.

До участи в Зустрічі запрошені центральні та місцеві громадські установи й Громадянство Ню Йорку і його метрополітальної округи.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ ВІДДІЛ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
— влаштовує —
в неділю, 26-го травня 1963 року о год. 7.30 веч.
в залі УКРАЇНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ
при 847 Н. Френклин вулиці у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

АКАДЕМІЮ

для відзначення 25-ліття трагічної смерти основоположника УВО—ОУН
сл. п. полк. Євгена КОНОВАЛЬЦЯ

В ПРОГРАМІ: Святочна промова, декламації, виступи солістів та чоловічого хору під диригентурою п. ІВАНА ЗАДОРОЖНОГО.

Вступ за програмками, які можна набути при вході на залю.

В. АВРАМЕНКО ВДОМА ПО ОПЕРАЦІЯХ

Ділимося радісною вісткою зі всіма приятелями Авраменка, що маестро по вдалих операціях вже повернувся додому. Лікарі запевняють, що він за якийсь час прийде до здоров'я, але вже не зможе так танцювати, як колись.

Одначе Комітет буде далі продовжувати працювати для здійснення тих намічених плянів, які вже були оголошені давніше, а саме:

1. Видання „Історії Українського Танку";
2. Видання „Пропам"ятної Книги Танкових Шкіл";
3. Викінчення документального фільму про здобутки українців у Канаді під назвою „Піоніри";
4. Продукція „Інструкторсько-учительського фільму";
5. Улаштування збірних Танкових Фестивалів.
6. Відмічення 45-ліття праці Василя Авраменка.

Ці пляни можна буде здійснити лише при допомозі українського суспільства, якщо воно нас піддержить належними пожертвами.

Тому звертаємося в першу чергу до **ТАНЦЮВАЛЬНИХ ГУРТКІВ** на еміграції з проханням улаштувати з нагоди 45-ліття мистецької праці Авраменка хоч одну імпрезу на повищі цілі.

Також сердечно просимо **ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО**, а зокрема все українське Священство, Парафіяльні Уряди, всі Громадські Організації в усіх скупченнях на еміграції, всі наші Хори, Оркестри і Драматичні Гуртки, щоб допомогли нам також своїми пожертвами, чи зорганізували на цю ціль одну імпрезу.

ВСІХ КОЛИШНІХ УЧНІВ АВРАМЕНКА і взагалі всіх танцюристів дуже просимо по своїй змозі не відмовити також своєї допомоги.

Всім є відомий факт, що протягом останніх 40 літ танцюристи Авраменка в Канаді й ЗДА, чи учні його учнів виступали на незліченних імпрезах для прославлення Української Культури. Вони ще й нині виступають і будуть і в майбутньому танцювати на побудову наших Святинь, Народних Домів, Рідних Шкіл та всі інші добродійні цілі.

ТОМУ ВІРИМО, ЩО ВСЕ НАШЕ ГРОМАДЯНСТВО спільно із Комітетом Прихильників Українського Танку не відмовить Авраменкові в 45-ліття його завзятої діяльности того морального задоволення, яке дасть йому здійснення вищезгаданих плянів, **ЯКІ Є ЗАВЕРШЕННЯМ ЙОГО ЖИТТЄВОЇ ІДЕЇ.**

НА ЦЬОМУ МІСЦІ ВИСЛОВЛЮЄМО ЩИРУ ПОДЯКУ ВСІМ ТИМ, ХТО ДО НИНІ ПОСПІШИВ ІЗ ДОПОМОГОЮ. Імена всіх жертводавців оголошуються у „Вільному Слові". Теж просимо відіслати нам Збіркові Листи, хто цього ще не зробив. Крім того просимо тих відгукнутися, що до їх вислали відозви і листи.

Комітет посилає в подорож по Америці і Канаді свого уповноваженого представника Володимира Гайдука-Боберського для приспішення збіркової акції та підготовки імпрез. Дуже просимо місцеві організації та чільних громадян йому в тому допомогти.

Допомоги слати:

Wasyl AVRAMENKO (Avramenko's Cultural Fund)
12 St. Mark's Place, NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: ALgonquin 4-7655

КОМІТЕТ ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ

Увага! Філядельфія і околиця! Увага!

В неділю, 2-го червня 1963 року
о год. 2-ій по пол.
в залі
Українського Спортового Осередку „ТРИЗУБ"
при 4930 N. Broad Street — PHILADELPHIA, Pa.
— відбудуться —

ОКРУЖНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу Філядельфійської Округи

До участи в цих зборах зобов'язані предсідники, секретарі, касирі і делеґати останньої конвенції, наступних Відділів УНСоюзу:

45, 62, 83, 105, 116, 128, 153, 154, 156, 163, 166, 173, 189, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 388, 397, 422, 424, 430, 479.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Звіт з діяльности Окружної управи за перший квартал 1963 року.
2. Дискусія над звітами.
3. Доповідь головного секретаря УНСоюзу д-ра Ярослава Падоха.
4. Кампанія для відмічення 70-річчя „Свободи".
5. Справа злуки малих і неактивних Відділів.

У Зборах візьмуть участь:

Д-р Ярослав Падох — Головний Секретар УНС
Олена Штогрин — Головна Радна УНС
Д-р Вол. Ґалан — Голова Конт. Комісії УНС
Іван Оденинський — Головний Радний УНС

За Окружну Управу:

Степан ГАВРИШ, голова — Роман БЕДНАРСЬКИЙ, секретар

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

повідомляє, що

ВПРОДОВЖ ТИЖНЯ
9-го до 14-го червня 1963 року
на „СОЮЗІВЦІ", Кергонксон, Н. Й.
— відбудеться —

Третій Секретарсько-Орґанізаційний Курс

НА ЯКОМУ УЧАСНИКИ МАТИМУТЬ ЗМОГУ ЗДОБУТИ ПОВНИЙ ВИШКІЛ, ПОТРІБНИЙ ВІДДІЛОВИМ СЕКРЕТАРЯМ ТА ОРГАНІЗАТОРАМ ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ.

Участь у курсі можуть взяти секретарі, організатори й інші союзові урядовці та особи, які зобов'яжуться активно працювати для УНСоюзу.

Зголошення на курс слід переслати до Головної Канцелярії УНСоюзу до кінця травня ц. р.

Кошти курсу покриває УНСоюз. Учасники курсу оплачують кошти доїзду.

Окружні управи та уряди Відділів УНСоюзу повинні завчасу підшукати надійних кандидатів на відділові уряди та на організаторів членів УНСоюзу й заохотити їх узяти участь у курсі.

ПОЧАТОК курсу в неділю 9-го червня ц. р. о год. 2-ій по полудні.

ЕКЗЕКУТИВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

В 1962-му році „була рецесія, яка не здійснилася"

Вашинґтон. — Місячник „Бизнес Ревю", видаваний філядельфійським відділом Банку Федеральної Резерви, приніс статтю, в якій пише, що в половині минулого року була в цій країні економічна рецесія, яка мала всі прикмети господарської знижки, але в цілому не дійшло до господарської затримки, і тому можна її назвати „ніби рецесією", або „рецесією, яка не відбулася". Минулого року директор Міжнародного Монетарного Фонду Пер Якобсон твердив, що ЗДА переживають економічну рецесію, бо: 1. Інвестиції значно зменшилися. 2. Прибутки також впали. 3. Зменшилося число замовлень на продукцію тривких товарів. 4. Число годин праці в тижні промислових робітників почало зменшуватися. 5. Послабли гуртові ціни на промислові сирівці. 6. Збільшувалося число безробітних. 7. Промислова продукція млявіла. Отже були всі умови економічної знижки, тільки самої знижки не було. Економісти думають над тим, чи вже не існує теорія про економічні цикли, і чи вже ЗДА дійшли в своїм економічнім розвитку до такої доби, коли буде тільки розвиток вгору, і не буде отих „худих років", які звичайно чергувалися з „товстими роками" добробуту. Покищо не можна дати на це відповіді. Але один економіст твердить, що подібні випадки з фальшивими алярмами про економічну затримку були вже давніше: в 1947, 1951 і 1956 роках. Бизнесмени сподівались минулого року рецесії, але вона не з'явилася.

Сукарна обрано на досмертного президента Індонезії

Якарта. — В минулу суботу індонезійський конґрес, чи пак парлямент, який складається з осіб, що їх вислав туди президент Сукарно „обрав" його на досмертного президента країни. 623-членний конґрес проголосив Сукарна президентом на все його життя в минулу суботу 18 травня „одноголосно", бо й нечисленні члени опозиції, які продістались до того псевдопарляменту, лякалися не голосувати. Зараз на другий день після того „вибору" Сукарно, виступивши на з'їзді індонезійських жінок, накинувся на соціял-демократичну і християнську колишні партії (він усі партії розв'язав, дозволивши потім на існування тільки кільком „льояльним", між ними — комуністичній), що вони ніби змовлялися на його життя і тепер підсичують расові розбіжності та влаштовують протикитайські заворушення. В тому самому часі, як він промовляв, в місті Чіяньюр за 75 миль від Якарти відбувся такий сам погром китайців, як і в багатьох інших містах. Сукарно цитував гасла опозиції та запевняв, що завдяки Господній опіці він живе — всупереч чотирьом атентатам на його життя.

Африканські країни нараджуються над питаннями своєї єдности

Адіс Абеба. — На конференції міністрів закордонних справ всіх африканських держав в столиці Етіопії Адіс Абебі розглядали різні проєкти щодо потрібної єдности їх та тіснішої співпраці в ділянках політики, війська, економіки і культури. Найдалі йдучим був проєкт ґанського президента Кваме Нкрумаха, який надіслав листовно свій проєкт повного об'єднання закордонної політики з одним дипломатичним представництвом для всіх африканських країн, одним парляментом, одною валютою і спільним центральним банком. Ганський президент твердив, що тільки таке повне об'єднання сил і ресурсів може врятувати нові африканські держави від „імперіялістичної експлуатації" і відповісти складним завданням, що їх висуває новітній сучасний світ. Однак той його підхід не знайшов признання, бо інші африканські діячі вважають, що такий проєкт йде „зашвидко й задалеко". Речниками такого поміркованого й еволюційного шляху до єдности є імператор Етіопії Гайле Селлясі і президент Ліберії Вільям Тубман. Тому комісія згаданої конференції міністрів виготовила скромніший проєкт — пов'язати всі африканські країни за зразком Організації Американських Держав, — створюючи таку Організацію для африканських держав. На середу 22 заповіджено з'їзд в Адіс Абебі голів африканських держав, які ратифікували б постанови їхніх міністрів.

А все через фрак...

Живе у Відні старенький композитор з не дуже німецьким прізвищем Оскар Дуб. Але Відень з давніх літ був прибіжищем для усіх народів Европи; одиниці з них вростали у віденську землю і витворили міжнародний тип віденця. Чому не міг врости у цю землю якийсь український дуб, предок композитора Оскара Дуба. Старенький композитор згадує тепер давні часи, як то він був капельником віденського опереткового театру „Ан дер Він", і при цій нагоді розповів одну історію з фраком, яка могла вплинути на хід подій, зв'язаних з другою світовою війною.

Було це перед першою світовою війною, мабуть у 1919 році. Директор театру „Ан дер Він" Карчаґ, хотів обновити театральний хор і проголосив набір нових хористів. В означений день зібралося багато кандидатів, так, що директор спершу „перебрав їх на око" і залишив тільки деяких, які йому подобалися з вигляду. Кожний кандидат мав відспівати одну пісеньку, яку сам собі підібрав, а супроводив їхній спів на фортепіяні капельник Оскар Дуб. За чергою виступив до провірки поставний молодець, який проспівав пісню з „Веселої вдовички". Мабуть голос, постава і рухи того молодця подобалися директорові і він мав охоту прийняти його до хору, але спершу запитав: „Пане баритон, який ваш фах?" — Мистець-маляр, була відповідь. — Я можу вас прийняти до хору, але під умовою: ви мусите мати своє фракове або смокінґове убрання, а втім, ви певно його маєте? — Це була би завелика витрата гроша у порівнанні з моїми приходами; я маю тільки це одне вбрання, що на мені. „Дуже жалую, але без фрака або смокінґа не можу вас заанґажувати до хору, пане... як вас звати?" — Адольф Гітлер, відповів загнівано кандидат на опереткового співака, і вийшов із залі.

Коли б я знав, каже Оскар Дуб, якої каші наварить нам колись цей баритон, був би я зі своїх скромних заробітків віджалував грошей і купив йому фракове одіння та цим зв'язав його з театром; дуже можливе, що був би я охоронив світ від нещастя, яке приніс недопущений до хору Адольф Гітлер.

О. З.

ДВІ НОВІ КАНЦЕЛЯРІЇ В. КУЗЬМИНСЬКОГО

КВІНС — 86-29 139 вул. Jamaica-Briarwood Tel.: OL 8-6330
НЮ ЙОРК — 98 2nd Avenue New York 3, N. Y. Tel.: YU 2-2140

НА ЦЬОМУ ТИЖНІ МИ ПРОПОНУЄМО:

Kew Gardens — 6 род. мур., мешкання по 3 кімнати (бакcові), рент $3.800. Ціна — $25.000.
Jamaica — 2 род. мур. 6 і 7 вел. кімнат, 2 гаражі, близько сабвеїв, Ціна — $32.500.
Bronx (Zoo Park) — 8 род. мур., мешкання по 6 і 5 кімнат, рент $6.700. Ціна — $32.500.
Великий вибір 1 і 2 родинних домів у всіх околицях Квінсу.

UNITED REAL ESTATE CO.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ ДЕ ҐОЛЬ У ГРЕЦІЇ

Французький президент Шарль де Ґоль перевів у минулому тижні 4 дні в Греції, де він виголошував промови та перевів наради з грецьким урядом. Де Ґоля, що має численних ворогів у Франції і поза нею, берегли 20,000 поліціянтів, але грецьке населення скрізь оваційно вітало його.

„4000 років котиться м'яч"

ВЖЕ КИТАЙСЬКІ СВЯЩЕНИКИ І ВОЯКИ ГРАЛИ „КРУГЛОЮ ШКІРОЮ"

Найпопулярнішим спортом, сьогодні є футбол. Кожний змагун і глядач знає, що футбольна гра в теперішній формі прийшла на континент більше як пів століття тому і що, як ніякий інший спорт, прийнялась у світі. Початки футбольної гри мають давню, дуже давню, історію.

Нові досліди допускають, що футбольна гра в Европі започаткувалась у Франції, а не в Англії. Століття назад вона була знана не тільки клясичним старинним народам, але рівнож китайцям і примітивним народам. В Китаю вже дві і пів тисячі років перед численням нашого часу був граний так зв. „Тсугкіг" повним м'ячем і то як військова вправа. В шостому столітті після Христа футбол прийшов до Японії, де цісарський наслідник Тенчі-Тенно пристрасно ним займався.

Під Назвою „Кемарі" ця гра практикувалась в найвищих клясах суспільства. Згідно з традицією, ще-й у теперішні часи, одною з великих атракцій свят є футбольні гри, що відбуваються поблизу святинь і на цісарських дворах.

У 9-му столітті зубожіла цісарська родина Азукай змогла себе вдержати виключно навчанням гри „Кемарі". „Кемарі" був свого роду культом. Священик святині приносив м'яча на місце гри, на якому були зібрані глядачі в святочних, старинних одягах. Не менше 20 хвилин без перерви м'яч мусів бути в повітрі — це було одне з обов'язуючих правил.

Подібно відбувались гри в Індії та Індо-Китаї. В 1886 р. Генрі О Форбес описав у своїй книжці „Мандрівки дослідника природи на Маляйському архіпелазі" гру копаного м'яча, що там мала назву „Сімпак" і була дуже подібна до футбольної гри, в якій брало участь 20 молодих хлопців. М'яч був сплетений із водоростів і змагуни грали босоніж. Цілу увагу тут зосереджували на тому, щоб не доторкнула м'яч жодна інша частина тіла, крім ніг.

Можливо, що вже тоді по обидвох сторонах каналу (англ.) грали футбол. Дуже скупі тогочасні досліди вказують, що м'яч на початку гри кидали вгору поміж обидвох суперників, які в свою чергу кидались на нього, стараючись не допустити, щоб він попав у поле противника. Такі змаги відбувались переважно між двома місцевостями, поміж якими власне й було поле гри. Під час змагань дуже часто доходило до бійок. Тому то Мулястер (1533-1611) в книзі „Заввага і критика футболу" (яка свідчить, що футбол був знаний в Англії в дуже ранніх часах) між іншими пише:

„Трудно й не варто зараховувати футбол, так як його тепер грається в скупченнях, різних групах, з розбиттям і ломанням костей, як знаряд здоров'я. Одначе, якщо б хтось знайшовся, щоб цю гру розумів і міг бути суддею обидвох груп, то всі ці недомагання можна б елімінувати. Якщо б групи змагунів складались із меншої кількості учасників і були так поуставлювані, щоб можна було за ними слідкувати, які в свою чергу не грали б так дико й не зударялись раменами, ані не копались по варварськи, — тоді футбол, копаний тільки ногами, міг би бути корисний для тіла, так само як „гендбол", який грається виключно руками".

Мулястер тим самим домагався приписів гри, які щойно 200 років після його смерти були введені. В Англії в тодішніх часах не можна було назвати футбол здисциплінованою (уреґульованою) грою.

Цілком інакше було в Італії, в часі ренесансу. За м'яч уживали надутий бальон, який важив найбільше 10 унцій і мав найбільше 7 цалів об'єму. Сама площа була приблизно така велика, що її найсильніший чоловік не міг був перекинути каменем поздовж. В грі тогочасного футболу брало участь від 20 до 40 змагунів. По обидвох поздовжніх кінцях площі були назначені „брами", а суперники відзначались від себе іншою краскою одягу. Викоп зі середини підлягав льосуванню. Після цього м'яч можна було підносити й кидати. Обидві сторони вже тоді мали своїх капітанів. Виходить, що уставлення змагунів було подібне до сьогочасних загальних приписів.

З часом в Англії прийнялись приписи футбольної гри і, разом з веслуванням, футбол був признаний, як типовий спорт каледжів. За взірець служив „рагбі". Це й були початки модерного футболу. З різноманітної гри, змінливої гендбол-футбол, повстав вкінці сьогоднішній футбол з устійненими правилами Футбольною Асоціяцією в 60-тих роках минулого сторіччя.

Ф. К. Матгис

Скорочений переклад зі швайцарської газети „Цайт" — ч. 45.

Подав Ом. Твардовський

ТАРЗАН, ч. 5035. Тарзан летить із потворою!

Потворний летючий динозавр птеродактиль, поніс Тарзана в повітря геть від його здивованих компаньйонів!

— Він заб'ється, коли впаде на землю! — стогнав Фінч.

Але мавполюд вже був вирішив недопустити до того і сильно вхопився за одну ногу потвори.